

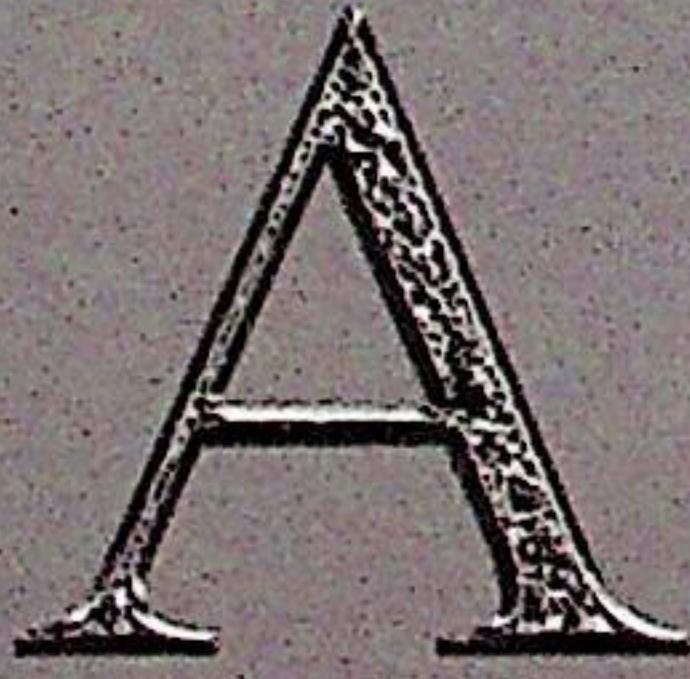
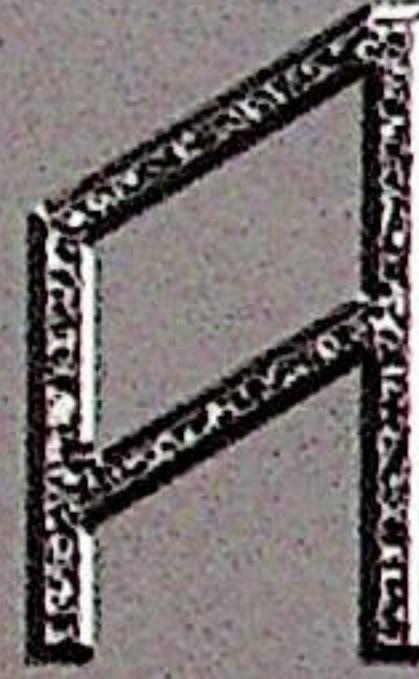
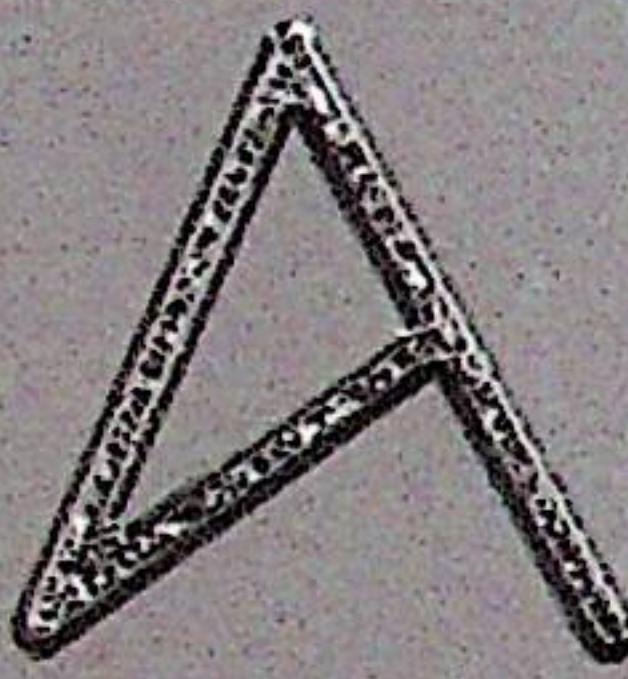
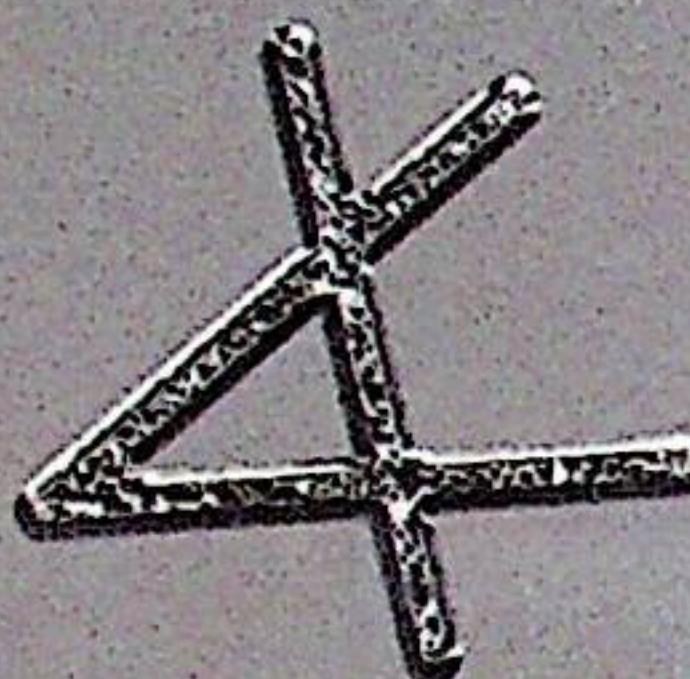
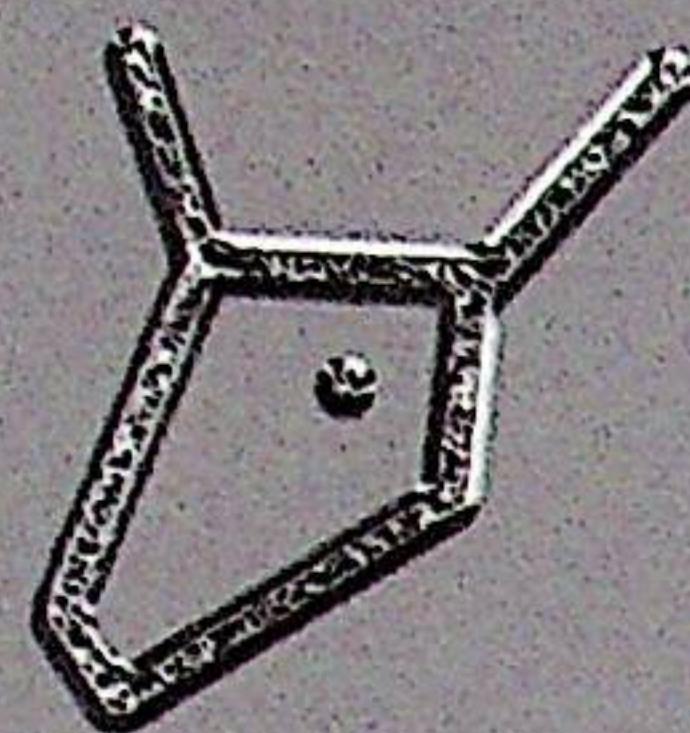
1579310

РУСТАМ ГАДЖІЄВ

ЛІНГВІСТИКА НА КАРТІ СВІТУ

НЕПОРОЗУМІННЯ,
КРИМІНАЛ ТА ІНТРИГИ
В РІЗНИХ МОВАХ

віхідка

Мові байдуже, хто ви: святий чи грішник, благодійник або ж убивця. Якщо за життя вам вдалося зробити щось достатньо незвичне чи екстравагантне, мова з радістю покладе вас у шафку і дбайливо збереже для нащадків.

У книжці мовознавця Рустама Гаджієва ви знайдете лінгвістичні історії з усього світу — від Нікарагуа, де місцеві діти самі створили для себе жестову мову, й до Великої Британії з її Пороховою змовою, катами і започаткованими ними словами.

Чому сучасний ісландець запросто може прочитати древні тексти без допомоги і чому у нас так не вийде? Як навахо шифрували послання американців під час Другої світової війни та чим така страшна валлійська (яка насправді не така вже й валлійська)?

Автор розкаже не лише про все це, а й про об'єднання та поширення німецької мови, пояснить, як мовне питання стало причиною зіткнення потягів у Бельгії, розтлумачить картину Брейгеля, на якій зашифровано понад сотню ідіом з нідерландського фольклору. Мовознавець познайомить вас з лінгвокриміналістами, говіркою британських гейв, горилою Коко та навіть китайськими ієрогліфами. І заодно розповість, як з мовознавчої точки зору пов'язані легендарна «паляниця» і сумнозвісний «поребрик».

ЗМІСТ

Передпередмова	13	
Передмова	15	
Частина перша. ПРО МОВИ ПРОМОВКИ		
Життєписи мов		
Розділ 1	ЗАМОРОЖЕНИЙ	21
	<i>Про ісландську мову</i>	
Розділ 2	НАВАХО НЕПЕРЕМОЖНИЙ	29
	<i>Про мову навахо</i>	
Розділ 3	ОБ'ЄДНУЙ І ВОЛОДАРЮЙ	37
	<i>Про німецьку мову</i>	
Розділ 4	ЯК ПРИБОРКАТИ ДРАКОНА	49
	<i>Про валлійську мову</i>	
Розділ 5	ПОЧУТИ ТИШУ	64
	<i>Лікнеп про жестові мови</i>	
Розділ 6	НЕ ІЗ СЬОГО СВІТУ	84
	<i>Про штучні мови в кіно</i>	
Частина друга. МИСЛИВЦІ ЗА СЛОВОМ		
Про мовознавців-детективів		
Розділ 7	ЗНАЙОМСТВО	93
	<i>Хто такі лінгвокриміналісти</i>	
Розділ 8	ПАСКУДНИЙ СУСІД	101
	<i>Про будинок № 10 на Ріллінгтон-плейс</i>	

Розділ 9	ЛЮБОВ ДО ЗАГИБЕЛІ <i>Про нещасливе кохання та есемески</i>	106
Розділ 10	САМОГУБСТВО, І КРАПКА <i>Про уважних чоловіків</i>	111
Розділ 11	БАГРЯНИЙ КИТ <i>Про фейсбук-знакомства</i>	118
Розділ 12	УНАБОМБЕР РОЗХОДИВСЯ <i>Про маніфести й бомби</i>	127
 Частина третя. НА МЕЖІ ФОЛУ <i>Про протистояння людей і мов</i>		
Розділ 13	МІЖ ЛЕВОМ І ПІВНЕМ <i>Про бельгійську мовну боротьбу</i>	135
Розділ 14	А ЧАРІВНЕ СЛОВО СКАЗАТИ? <i>Про англійську обсценну лексику і ЗМІ</i>	146
Розділ 15	НА ЗЛЕТИ <i>Про трагедію на Тенеріфе й авіакомунікацію</i>	156
Розділ 16	АФРИКААНСЬКІ ПРИСТРАСТИ <i>Про мову африкаанс</i>	171
Розділ 17	ВЕСЕЛКОВІ ТЕРЕВЕНІ <i>Про сленг англійських геїв</i>	180
Розділ 18	НЕЗВАНИЙ ГІСТЬ <i>Про синдром іноземного акценту</i>	194
 Частина четверта. ВИСЛОВИ З КРИЛЬЦЯМИ <i>Про пригоди фразеологізмів</i>		
Розділ 19	ДУРНІ Й ДУПИ <i>Про фланандські образотворчі прислів'я</i>	209

Розділ 20	ВІЧНЕ СЯЙВО ВКРАДЕНОГО ГРОМУ	222
	<i>Про англійську театральну криеду</i>	
Розділ 21	МІЙ ДІМ – МІЙ ШАБРОЛЬ	226
	<i>Про французький антисемітизм</i>	
	<i>XIX століття</i>	
Розділ 22	ТРИКЛЯТУЩИЙ ГОЛЛАНДЕЦЬ	236
	<i>Про «любов» англійців до голландців</i>	
Розділ 23	КОМАНДА МОЛОДОСТІ КОРЕЙСЬКОЇ	242
	<i>Про південнокорейських жінок</i>	
Розділ 24	ГВІДО ТА ЙОГО ХЛОПЦІ	247
	<i>Про англійських католиків</i>	
 Частина п'ята. СЛІДИ СЛІВ		
<i>Про етимологію</i>		
Розділ 25	ЗА ПОРЕБРИК! ХРОНІКИ ШІББОЛЕТА	261
	<i>Про мовні паролі</i>	
Розділ 26	ЗАНОСТЬЕ, МІСТЕРЕ БЕРК	273
	<i>Про дієслово <i>to Burke</i></i>	
Розділ 27	ПАРАЗИТИ З ДОЛИНИ САН-ФЕРНАНДО	283
	<i>Про англійські слова-паразити</i>	
	<i>та соціолект <i>Valleyspeak</i></i>	
Розділ 28	ПІДВІШЕНА ВАКАНСІЯ	292
	<i>Про слово <i>derrick</i></i>	
Розділ 29	СПОТИКОВІ ЗНАКИ	298
	<i>Про історію пунктуації</i>	

Частина шоста. КУЛЬТ ОСОБИ

Про особистостей і мови

Розділ 30	НА ПІВНІЧ ЧЕРЕЗ ПІВНІЧНИЙ ЗАХІД <i>Про гіпотезу Сепіра-Ворфа</i>	307
Розділ 31	ВЕЛИКИЙ СПРОЩУВАЧ <i>Про Чжоу Юг'уана та пінг'їнь</i>	318
Розділ 32	ШТУРМЕН <i>Про Людовита Штура і словацьку</i>	324
Розділ 33	СІДАЙТЕ, МСЬЄ ПРЕЗИДЕНТЕ <i>Про Леоніда Кучму та французьку</i>	334
Розділ 34	ЛОВЕЦЬ СВИСТУ <i>Про Джорджа Кована і мову свисту</i>	346
Розділ 35	ПРАВИЛЬНІ БДЖОЛИ <i>Про Карла фон Фріша і мову бджіл</i>	357
Розділ 36	ДИТЯ ФЕЄРВЕРКА <i>Про горилу Коко та американську жестову мову</i>	366
	Післямова	371
	Література	373